

DEMOGRĀFIJAS UN MIGRĀCIJAS PROCESI REĢIONU SKATĪJUMĀ

ziņojums

Latvijas Pašvaldību savienības
Reģionālās attīstības un sadarbības komitejā

Latvijas Pašvaldību
savienība

«Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai»

Valsts pētījumu programmas ir valsts pasūtījums zinātnē, ar kura palīdzību tiek identificēti un pētīti Latvijas ilgtspējai un attīstībai nozīmīgākie jautājumi.

Programma “**Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai**” ir paredzēta kā starpdisciplināra pētījumu programma **sociālajās un humanitārajās zinātnēs**, nosakot uzdevumus, lai risinātu valsts un sabiedrības ilgtspējīgas attīstības jautājumus.

Tās **mērķis** ir paplašināt zināšanu bāzi par Latvijas sabiedrības saliedētībai un iekļaujošai izaugsmei svarīgiem jautājumiem, kā arī globālajām norisēm un kontekstu, kas ietekmē Latvijas attīstību.

Ilgspējīgas un saliedētas Latvijas sabiedrības attīstība: risinājumi demogrāfijas un migrācijas izaicinājumiem (DemoMig)

LATVIJAS
UNIVERSITĀTE

Latvijas
Lauksaimniecības
universitāte

Starpdisciplināra un starp-institucionāla zinātnieku grupa ar sadarbības pieredzi iepriekšējo Valsts pētījumu programmu īstenošanā.

Projektā iesaistīti vadoši demogrāfijas, ģeogrāfijas, socioloģijas, ekonomikas, statistikas, izglītības, tūrisma un migrācijas jomas **eksperti**, kā arī doktorantūras un maģistra studiju programmu **studenti**.

Projekta vadītāja: **prof. Zaiga Krišjāne**

Projekta ilgums: **36 mēn. (2019 - 2021)**

Projekta «DemoMig» uzdevumi:

- **Sniegt** pārskatu par demogrāfiskām norisēm un migrācijas ietekmi uz sabiedrību
- **Raksturot** un **kartēt** galvenās demogrāfiskās izmaiņas un migrācijas procesus, t.sk. reģionos
- **Veidot** reģionālās ideju darbnīcas viedokļu apmaiņai (līdzdalības pieeja, tīklošanās)
- **Novērtēt** izglītības institūciju lomu cilvēka kapitāla piesaistē un noturēšanā
- **Analizēt** kultūras nozīmi reģionu revitalizācijā
- **Izstrādāt** pētniecībā balstītus ilgtspējīgas rīcībpolitikas risinājumus

Projekta «DemoMig» rezultatīvie rādītāji:

- Zinātniskās **publikācijas** (kolektīvā monogrāfija)
- Zinātniskās **konferences** un **semināri**
- Studējošo **noslēguma darbi** (disertācijas, maģistra darbi)
- **Interaktīvi pasākumi** (ideju darbnīcas, vasaras skola)
- **Sadarbība ar nozari** (ieguldījums rīcībpolitikas plānošanā, ieteikumi)

REĢIONĀLĀS IDEJU DARBNĪCAS

Reģionālo ideju darbnīcu **mērķis** bija noskaidrot reģionos dzīvojošo, studējošo un strādājošo viedokļus par demogrāfiskās attīstības un migrācijas procesu izaicinājumiem, kā arī apzināt labās prakses piemērus un iespējamus risinājumus reģionu ilgtspējīgai attīstībai

Kurzeme

24.05.2019.
Kuldīga

Zemgale

24.09.2019.
Ceraukste

Vidzeme

22.10.2019.
Līgatne

Latgale

05.11.2019.
Rēzekne

Pierīga

10.12.2019.
Ādaži

Rīga

14.01.2020.
Rīga

Reģionālo ideju darbnīcu noslēgums

18.02.2020.

LU Dabas māja

Rīga

Pieteikšanās: ej.uz/DemoMigLatvija
Sīkāka informācija: ej.uz/DemoMigLU

LU DABAS MĀJA
Jelgavas iela 1, Rīga
Pikst.12:30, 106.auditorijā

REĢIONĀLĀS IDEJU DARBNĪCAS

Diskusijās izmantota «Pasaules kafejnīcas metode» (*angļu val. The World Cafe*). Pasaules kafejnīcas metode nodrošina līdzdalības pieeju un efektīvu grupu darbu dažādu tēmu apspriešanai, tādējādi radot kopēju zināšanu bāzi.

REĢIONĀLO IDEJU DARBNĪCĀS APSPRIESTĀS TĒMAS

Demogrāfija

Kultūra

Speciālistu piesaiste

Izglītība

Migrācija

REĢIONĀLĀS IDEJU DARBNĪCAS

22.10.2019.

organizē Valsts pētījumu programmas
projekts „DemoMig” un Vidzemes
plānošanas reģions

REĢIONĀLĀ IDEJU DARBNĪCA

Vidzemes demogrāfiskais portrets

piešķirānda:
<https://ej.uz/DemoMigVidzeme>

vaikā informācija:
www.vdzeme.lv

 Kafejnīca ZEIT
Gaujas iela 4, Līgatne

Bailīgs Stabils
Viesmīlīgs
Energisks Ticīgs
Optimists Strādīgs un čakls
Pieticīgs Apdalīts Kreatīvs Arbīdīgs
Latgales patriots
Uzturās dabā Draudzīgs
Izpalīdzīgs
Sīrsnīgs Neatlaidīgs
Uzpēmīgs
Dzied un dejo

DEMOGRĀFIJAS & MIGRĀCIJAS TĒMAS

IETVAROS IZSKATĪTIE JAUTĀJUMI

- 1 **Sabiedrības novecošanās procesi reģionā**
- 2 **Darba svārstmigrācija un iekšzemes migrācija**
- 3 **Pakalpojumu nodrošinājums lauku apvidos**
- 4 **Apdzīvotības sezonālais raksturs**
Kurzeme, Vidzeme, Latgale, Pierīga
- 5 **Pārrobežu mobilitāte / valsts robežas tuvums**
Kurzeme, Zemgale, Vidzeme, Latgale

Rīgas tuvums un nozīme (Pierīga) / Iedzīvotāju sastāva pārmaiņas (Rīga)

VISIEM LATVIJAS REĢIONIEM KOPĪGAIS

Izaicinājumi

Novecošanās

garāks darba mūžs;
darbaspēka atjaunotne;
speciālistu trūkums;
darba tirgus elastība;
sociālā infrastruktūra;
senioru socializācija;
iespējams paaudžu konflikts

Svārstmigrācija & Iekšzemes migrācija

reģionu pilsētas;
nodarbinātības un pakalpojumu centri;
piepilsētas attīstības procesi;
aktīva darba svārstmigrācija;
dzīves vides pievilcība reģionos;
pašvaldību loma iedzīvotāju piesaistē

Pakalpojumu nodrošinājums laukos

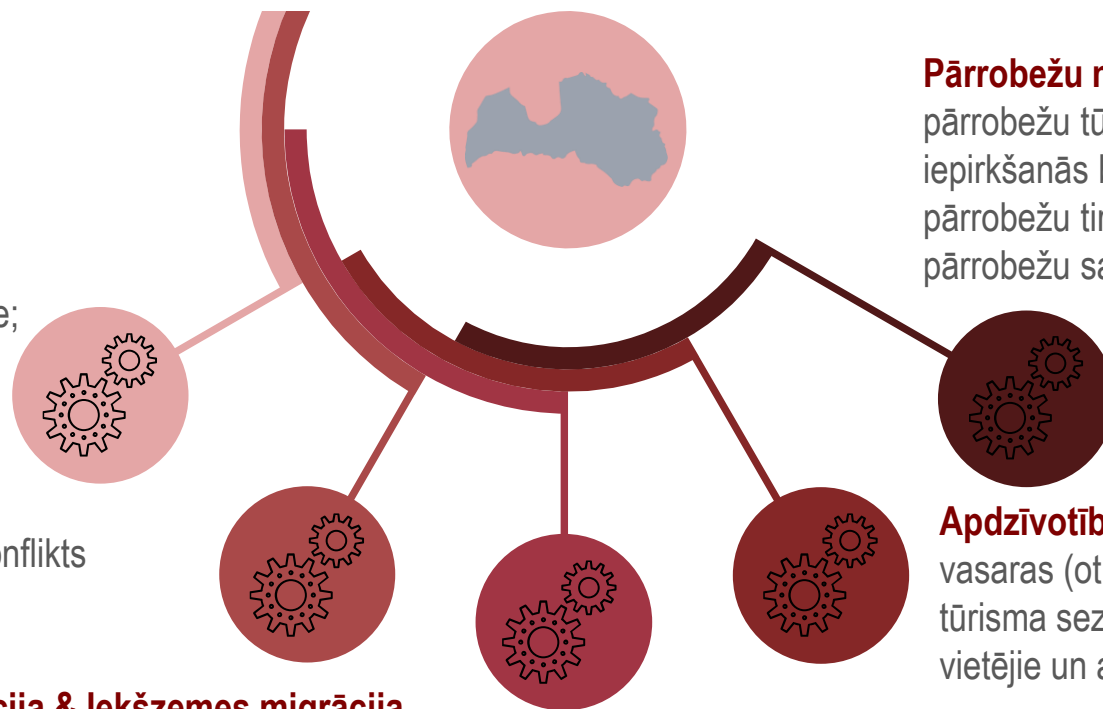
sasniedzamība;
infrastruktūras pieejamība;
mobilie pakalpojumi;
pašvaldības atbalsts;
sadarbības potenciāls;
vietējo kopienu aktivitāte

Pārrobežu mobilitāte

pārrobežu tūrisms;
iepirkšanās braucieni;
pārrobežu tirdzniecība;
pārrobežu sadarbības tīkli

Apdzīvotības sezonālitate

vasaras (otrās) mājas;
tūrisma sezonālitate;
vietējie un atpūtnieki

REĢIONIEM ATŠKIRĪGAIS

KURZEMES
PLĀNOŠANAS
REĢIONS

Baltijas jūras piekraste;
senioru centrs (Kuldīga);
bibliotēkas – vietējo kopienu centri

ZEMGALES
PLĀNOŠANAS
REĢIONS

sadarbība lauksaimniecības
produkcijas ražošanā un pārstrādē;
bibliotēkas – vietējo kopienu centri

VIDZEME
CEĻS VED AUGŠŪPI

nedēļas darba svārstmigrācija;
mazpilsētu pievilcība;
dzelzceļa nozīme svārstmigrācijā;
transports pēc pieprasījuma

LATGALES PLĀNOŠANAS
REĢIONS

mācību / studiju sezonālitate
nedēļas darba svārstmigrācija;
pierožības «iztukšošanās»;
profesionāļu ģeogrāfiskā migrācija ar valsts
drošību saistītās jomās

REĢIONIEM ATŠĶIRĪGAIS

iedzīvotāju skaita pieaugums;

intensīva ikdienas darba un mācību mobilitāte;

mājokļu pieejamība (pieprasījums un piedāvājums / īres tirgus);

pieprasījums un ieguldījumi sociālās infrastruktūras attīstībā;

labāks pamata pakalpojumu nodrošinājums dzīvesvietas tuvumā;

internacionalizācija (starptautiski uzņēmumi, ārvalstu studenti)

IETEIKUMI LĒMUMU PIENĒMĒJIEM

- stratēģiski plānota (virzīta) iedzīvotāju migrācijas pārvaldība
- atbalsts «mobilitātes punktu» izveidei (transportmijas mezglu attīstība)
- mērķtiecīgi veidota reģionālā politika darbavietu decentralizācijai
- attālinātā darba veicināšana (tehnoloģiskais atbalsts)
- sociālo pakalpojumu pārkārtošanās, t.s. «viedā saraušanās»
- jāsekmē iekļaujoša sociālo pakalpojumu infrastruktūras attīstība
- jāveicina plašāka senioru iesaiste darba tirgū (elastīgāks piedāvājums)

IETEIKUMI LĒMUMU PIENĒMĒJIEM

- jāveido atbalsta programmas mājokļu pieejamības nodrošināšanai
- atbilstošs transporta nodrošinājums un satiksmes uzlabošana
- vietējiem apstākļiem piemērotu un atbilstošu risinājumu meklēšana
- veicināt stipru vietējo kopienu attīstību un iesaisti pašvaldības darbā
- stiprināt pašvaldību koordinējošās funkcijas, veidojot «aktivitāšu vietas»
- atbalsts sadarbības tīklu attīstībai – pieredzes apmaiņai, labās prakses piemēriem (pārdomāts, stabils, prognozējams)

Iedzīvotāju vērtējumā svarīgākie pasākumi demogrāfiskās situācijas uzlabošanai

(procentos; iespējamās līdz 3 atbildēm; n=2049)

Svarīgākie pasākumi (pēc respondentu atbilžu biežuma %)

Paldies par uzmanību!

**LATVIJAS
UNIVERSITĀTE**

Latvijas
Lauksaimniecības
universitāte

DemoMig

e-pasts: demomig@lu.lv